

ע"ם 7040/20

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט ד' מינץ

המערערות: 1. פלונית
2. פלונית

נגד

המשיב: שר הפנים

ערעור על פסק הדין של בית המשפט לעניינים מינהליים בירושלים (כב' השופט א' רון) בעת"ם 19-11-32315 מיום 19.7.2020

תאריך הישיבה: כ"ה בכסלו התשפ"ב (29.11.21)

מזכירת הרכב: טל וינברג
קלדנית: מעיין אלמליח

בשם המערערות: עו"ד תמיר בלנק; עו"ד הגר שחטר

בשם המשיב: עו"ד אודי איתן

פרוטוקול

- 1
- 2 עו"ד שחטר: ברור לי שכבודכם קראתם את הטענות ואני לא אחזור על הדברים. אנחנו מדברים
- 3 על אישה שהמצב ההומניטרי שלה חריג, עברה 2 מערכות יחסים מתעללות, יש לה בת שתלויה
- 4 בה, היא סובלת מרדיפה ממשית בשטחים על ידי המשפחה שלה. אין לה תמיכה, עוני ממשי
- 5 ומחפיר, אף אחד כאן מקל ראש בנסיבות שלה. הסיבה שאנחנו נמצאים כאן כמו שכתבנו בערעור,
- 6 אנחנו סבורים בעצם שלאישה לא ניתן סיכוי. המשיב לא בחן כהלכה את הבקשה, בית המשפט
- 7 המחוזי נתן פסק דין שלא הולם את הדין בכל הכבוד שהתכולה והאופן שהוא חל שגוי.
- 8 הדבר המרכזי שבית המשפט המחוזי לשיטתנו שגה, הוא מאשים את המערערת בניסיון לעשות
- 9 מחטף, בעצם בפסקאות 6 –
- 10
- 11 כבוד השופט י' עמית: זה ניסוח שלא היה לו מקום, שהיא משתמשת בבתה.
- 12
- 13 כבוד השופט ע' פוגלמן: בעניין הזה גברתי מתפרצת לדלת פתוחה, לא זו עמדת המשיב אני מניח.
- 14
- 15 עו"ד שחטר:

1 המשיב כן החזיק אחרי הדברים אבל בית המשפט קובע שעצם הניסיון לבקש שדרוג זה ניסיון
2 לעקוף את חוק הוראת השעה, בית המשפט מפרט.

3
4 כבוד השופט ע' פוגלמן: אין יותר חוק הוראת השעה, במה אנחנו דנים פה?

5
6 עו"ד שחטר:

7 המערער בהעדר חוק על אחת כמה וכמה ראוייה לשדרוג, בהעדר מניעה לשדרג ולאור הפסיקה
8 העקבית לגבי מעמדם של אימהות חד הוריות אין מניעה לשדרג, ככל שתברי רוצה לדון תחת
9 החוק.

10
11 כבוד השופט ע' פוגלמן: נשמע כל אחד בתורו, זה מקרה שאנחנו בנקודת זמן שחוק הוראת השעה
12 לא מתקיים.

13
14 כבוד השופט י' עמית: היא הגישה בשנת '98 איחוד משפחות, היו סדרת פסקי דין אז, הלכת
15 דופש, אם לפני כמה שנים הייתה מגישה אולי.

16
17 עו"ד שחטר:

18 אצלה בניגוד לאחרים, למשל הפנינו לאלמנה שהתאלמנה והחזיקה שהייה ושדורגה כי לו בעלה
19 לא היה הולך לעולמו הייתה עומדת בפסיקה של 813/14, פה זה על רקע של אלימות, אם להתייחס
20 שוב לשגיאות של פסק הדין, בית משפט קמא בעצם טוען שעצם הבקשה לשדרוג היא ניסיון לעקוף
21 את החוק שחל דאז.

22
23 כבוד השופט ע' פוגלמן: אולי נתמקד בהחלטה של המשיב. מהם הנסיבות החריגות? כתבתם,
24 גברתי תעשה בצ'ק ליסט, שלא מקבלות מענה בהיתר השהייה שיש לה ויקבלו מענה ב-א'5.

25
26 עו"ד שחטר:

27 מעבר לדברים שציינתי, שמדובר על אישה שמתגוררת בישראל 25 שנה, קורבן למערכות יחסים
28 אלימות, נפרדת בשטחים, הפער המשמעותי קשור בזכאות שלה לזכויות סוציאליות שלא יכולה
29 לקבל, ביטוח הבריאות.

30
31 כבוד השופט ע' פוגלמן: גברתי תפרט.

32
33 עו"ד שחטר:

34 הדבר הראשון זה שביתה הקטינה, אזרחית המדינה, לא יכולה לקבל זכויות והיא זכאית כקטינה
35 אזרחית המדינה כאשר אימה המשמורנית איננה רשומה במל"ל זה מפורט בחקיקה, חוק המזונות
36 הבטחת תשלום שקובע שההורה, לא משמורן, לא משלם מזונות, ביטוח לאומי יעביר למשמורן
37 את המזונות והוא יתחשבן עם ההורה שלא ישלם, חוק סיוע משפחות שהורה עצמאי מציין שורת

1 הטבות שניתנות לקטינים לאפשר להם להתבגר באופן תקין, מענק לימודים, הטבות בקבלת
 2 הבטחת הכנסה, המטרה להבטיח טובת הילד. קדימות להורה המשמורן בהכשרה מקצועית שיוכל
 3 לפרנס כהלכה. זכאות להטבות בדיור, הכל זה בתנאי שההורה יהיה תושב בביטוח לאומי. היא
 4 בת 10, זה לא שמחר תהפוך לבגירה ותוכל לדאוג לעצמה, האבא בקשר איתה אבל הוא עצמו חי
 5 על קצבאות ולא מעביר למערער מזונות ואף פחות. הילדה משולבת מהזכויות האלה, גם קצבאות
 6 קורונה, ילדים להורים עשירים מקבלים קצבאות והילדה של המערערת לא. המערערת לא מקבלת
 7 הגנות שהיא זקוקה להם, חוק הוראת השעה יצר הגנות לתושבי שטחים שמחזיקים בהיתרים כי
 8 מניחים שכן הזוג המזמין מקבל, היא לא יכולה לקבל וזה קריטי גם לגבי ביטוח בריאות. שר
 9 הבריות שינה את תקנות הבריאות וקבע מנגנון הנחה, הוא מקנה הנחה בכך שהמזמין מקבל
 10 הבטחת הכנסה, פה המזמינה היא ילדה בת 10, הייתה בת שנתיים שהזמינה את אימה. המערערת
 11 לא זכאית וצריכה לשלם תשלום מלא. הסדר ביטוחי מכוח התקנות בניגוד לחוק והביטוח שאנחנו
 12 זכאים לו קובע שהזכאות לביטוח בריאות תפסק במקרה של חוב. אם המערערת שצינו שיש לה
 13 כל מיני בעיות בריאותיות שלא מטופלות בגלל הקושי, אם היא תיפול למשכב ולא תוכל להתפרנס
 14 לא תוכל לשלם ביטוח ולא תהיה זכאית לביטוח. אין אדם אחר שמסייע לה, במקרה שיש אישה
 15 עם בן זוג בן הזוג יסייע, במקרה של אם חד הורית שיש לה משפחה, המשפחה תסייע. הבן הבגיר
 16 מכור לסמים, הבת הבגירה מוכרת נכה 100 אחוז בגלל נכות נפשית, הבן השלישי הוא בן 20 ולא
 17 יכול לשאת על גבו את המערך המשפחתי ולא יכול לזכות אותה להנחה בביטוח בריאות. ההסברים
 18 האלה, שוב, מידתיים שמניחים שיש בן זוג. אנחנו מסתכלים על המערערת, אם יחידנית, קורבן,
 19 המשפחה שלה בשטחים רודפת אותה, אימא לבגירים שהם נכים, היא המרכז, אין מי שיתמוך
 20 בה. אם היא תיפול הנפגעים יהיו ילדיה האזרחים לרבות הקטינה ולא בכדי קיבלה את המשמורת.
 21 האבא חולה, עם בעיות אלימות, אומנם אבא טוב אבל לא יכול לקחת את הגידול של הילדה באופן
 22 מלא.

23 העדר מעמד מקל על הדברים לנצל אותה. 2 מערכות שהשתמשו נגדה בהעדר מעמד כקלף, אנחנו
 24 מכירים כתיבה רבה על כך שנשים מהגרות חשופות לאלימות הגירתית, אלמלא אלימות של בן
 25 זוגה הייתה יכולה להחזיק במעמד קבוע, כמו שכבודו ציין, שהיא התחילה את המגעים בשנת '98
 26 והמגעים הופסקו, הצגנו שהיא שהתה למקלט לנשים מוכות. המכלול מבחין אותה מתושבי
 27 שטחים אחרים ומבחין אותה מאימהות יחידניות אחרות. העוני משווע.

28
 29 עו"ד איתן:

30 המשיב סבור שבמקרה הזה החלטה להעניק למערערת היתר שהייה ולא ישיבה ארעי היא סבירה.

31

32 כבוד השופט ע' פוגלמן: אדוני מתכחש לנתונים שהושמעו?

33

34 עו"ד איתן: אני אתייחס, אתייחס לשאלה המקדמית מבחינת החוק. כיום, שאין את החוק, מי

35 שרוצה יכול להגיש, המשיב לא משדרג לאנשים מעמד מכוח החלטה עצמית. אם פונים הדברים

36 נבחנים, וועדה הומניטרית פועלת היום בנוהל זמנים לאחר פקיעת החוק.

37

1 כבוד השופט ע' פוגלמן: איזה וועדה? 1א3? אולי וועדה בין יסודית רגילה אבל להפעיל וועדה
2 מכוח חוק שפקע? וועדה בין יסודית הייתה תמיד.

3
4 עו"ד איתן: ציינו בסיכומים, יצא נוהל זמני לאחר פקיעת החוק מכוחו הוועדה ממשיכה לפעול,
5 זה לא עניינו של ההליך, מי שסבור היום שיש לו טעם הומניטרי שמצדיק יכול לפנות והדברים
6 נבחנים. אנחנו היום לאחר שהמערערות עדיין עמדו על הערעור ומבקשות ביקורת שיפוטית בנוגע
7 להחלטה שהתקבלה. המסגרת שבה אנחנו נמצאים, במסגרתה ניתנה החלטה היא מוכרת, אנחנו
8 מכירים את הכלל בחוק בתקופת תוקפו של החוק לא ניתנים היתרים או רישיונות, החריג היה
9 1א3 טעם הומניטרי ובהתאם לפסיקת בית המשפט החריג לחרג לכלל אם יוכח שהיתר השהייה
10 לא נותן מענה לטעם הומניטרי ויש טעם לתת רישיון לשיבת ארעי. כפי שקבע בית משפט קמא
11 והמשיב לא סברנו שבאמת מתקיימים אותם טעמים מיוחדים. חברתי התייחסה לכמה דברים,
12 כתבנו בסיכומים שחלק מהטענות לא רלוונטיות, הטענה למה הוא ימות בשטחים, אף אחד לא
13 סבור שהיא צריכה לחזור, היא מקבלת מענה. הטענה לפגיעה בזכות למשפחה, היתר השהייה
14 מספק את זה.

15
16 כבוד השופט ע' פוגלמן: כפי ששמע הילדה לא נהנית מהקצבאות כי לאימא אין מעמד א'5.

17
18 עו"ד איתן: נטען בסיכומי התשובה שבהעדר תושבות ארעית היא משוללת נוכח אי תשלום אביה
19 את מזונותיה, עשינו בדיקה מול המל"ל להבין אם זה נכון והם הפנו אותנו לערער 592/07 זה
20 המוסד לביטוח לאומי נגד פלונית שם המקרה היה שבו הייתה קטינה אזרחית המדינה, האב היה
21 תושב המדינה ואזרח, האם לא הייתה תושבת. כמו במקרה שלנו, מה שנקבע שם שהזכות למזונות
22 היא הזכות של הבת ולא האם. אני מצטט את סעיף –

23
24 כבוד השופט ע' פוגלמן: אדוני מצהיר שכל הקצבאות הם מסרבים לתת? אדוני מפנה לפסק דין
25 בערכאה ראשונה. יש פה שורה של קצבאות שחברתו טענה שהיא לא זכאית, אם אדוני יכול להביא
26 את עמדת המוסד ולהגיד שהיא זכאית לכל הקצבאות נשקול את הדברים. אי אפשר להשאיר את
27 זה ככה.

28
29 עו"ד איתן: זה מתחבר לטענה שהמשיב העלה במחוז ונקבע בפסק הדין של בית המשפט שבעצם
30 המערערות לא הציגו תשתית עובדתית שבאמת מלמדת –

31
32 כבוד השופט ע' פוגלמן: הם מציגות תשתית משפטית ואומרות לפי תנאי הזכאות אנחנו לא
33 זכאים לקצבאות כאלה וכאלה, זו טענה מספקת אלא אם אדוני מצהיר בשם ביטוח לאומי ואומר
34 אחרת, אדוני לא הביא שום מסר. דיברנו על דבר קטגוריות, לא דיברנו על נתון קונקרטי, חברתו
35 הפנתה לרשימת דברי חקיקה ואומרת אין זכאות, אני לא ראיתי תשובה בכתב של אדוני או
36 שפספסתי, אם אדוני יבוא להגיד קרי המוסד לביטוח לאומי היא זכאית לקצבאות ניתן לזה
37 משקל ואם לא גם ניתן לזה משקל.

עו"ד איתן : אין מחלוקת שא"י נותן יותר זכויות.

כבוד השופט ע' פוגלמן : זה ברור. אבל שאנחנו בוחנים מקרה של נסיבות קונקרטיות הומניטריות זה ברור שזה לא כל המקרים, רואים לא מעט תיקים בשביל להבין מה יכול להתמודד על קטגוריה זו ומה לא, במקרה הזה לכאורה הוא כן במקרים שיכולים, אז בודקים כל מקרה לגופו. נקודת המוצא ש-א"י גובר על היתרי שהייה כולם יודעים, חברתו אמרה שיש פה במקרה הזה אפיונים מיוחדים שנכנסים לשיטתה לאותם מקרים מיוחדים שניתן לתת א"י, בעולם שכבר לא קיים, זה הקטע המצחיק, ראינו בכנסת ישראל החליטה לא להאריך את החוק, אני לא יודע אם זה ישתנה או לא, ברור שניסיון לשמור על משטר של חוק הוראת השעה בלי שהוא קיים לא יכול להיות. אי אפשר להגיד שיש לי שיקול דעת ומתייחסים למצב כאילו יש הוראת השעה שהכנסת אמרה שהיא לא מאריכה. צריך גם לזה לתת משקל.

עו"ד איתן : יש הליכים במחוז לגבי המדיניות של שרת הפנים.

כבוד השופט ע' פוגלמן : לפני הליכים אני אומר בצורה קטגורית אם יש רעיון שאפשר להמשיך לפי חוק הוראת השעה שהוא איננו, אני מקווה שאין לכם, אם יש רעיון אני לא יודע מאיפה שאבתם אותו.

כבוד השופט ד' מינץ :

אדוני הפנה לפסק הדין של בית הדין הארצי לעבודה, ביטוח לאומי מכבד את זה?

עו"ד איתן : קיבלתי תשובה מול המוסד לביטוח לאומי והם הפנו אותי לפסק הדין הזה, אם כבודכם סבור שיש טעם שנגיד משהו בכתב מטעם הביטוח לאומי, זו תשובה מהם.

כבוד השופט י' עמית : פסק הדין הזה הייתה מריבה מי מקבל את הכסף עבור הקטין, נכון שהקטין הוא הזוכה.

עו"ד איתן : סעיף 13 בפסק הדין אומר, מצטט. זו תשובה שקיבלתי מהם, תשובה נוספת לאור הטענות לפגיעה בקצבת הילד של המשיבה, המל"ל עשו בדיקה לפי תעודת הזהות בהליך ואמרו שהמספר לא מוזן נכון וצריך לבדוק שהיא מוזנת כבת של האב, אם כך הדבר היא תקבל את הקצבה.

כבוד השופט ע' פוגלמן : למה זה רלוונטי שבאותו פסק הדין שאדוני מפנה אותנו כולם שם תושבים.

1 עו"ד איתן : האם לא תושבת המדינה, בסעיף 1. זה מענה לטענת המזונות, לגבי קצבת הילדים זו
 2 תשובה אחרת, אם היא רשומה על האב שהוא אזרח המדינה היא מקבלת את הקצבה הזאת.
 3 אנחנו לא יכולים להתייחס לכל הקצבאות ולהגיד שהיא מקבלת הכל, אנחנו מבינים שאין
 4 מחלוקת ש-א'5 נותן יותר, מה שחסר זה להגיד שהמצב שלי הוא ככה וככה, אני לא מקבל את כל
 5 הזכויות ש-א'5 נותן לי ז המביא לטעם הומניטרי, פסק הדין הכי רלוונטי זה בגץ 3840/13 שם
 6 ישבו השופט פוגלמן והשופט עמית עם השופטת בתוארה אז, חיות, פסק הדין מתייחס לנסיבות
 7 ואומר שהאם סובלת ממחלה קשה ולא יכולה להתנייד, האב יש לו רישיון נהיגה פלסטיני על
 8 משאית ולא יכול להתנייד ולעזור לאם ומשכך נקבע באופן מפורש היתר שהייה לא יכול לתת
 9 מענה לקשיים הומניטריים, כאן אין לנו את זה. אנחנו לא חולקים שהנסיבות לא מהמשופרות,
 10 אנחנו מבינים את מצבם, לא חולקים. כדי לבוא ולהראות שמהמצב הזה מגיע לך לקבל א'5 יש
 11 כברת דרך .

12
 13 כבוד השופט ע' פוגלמן : פסק הדין שהפניתם אליו, 3840/13 יש שם שני בני משפחה, אחד תושב
 14 האזור, חיים ביחד, הוא רצה רישיון נהיגה, ברור שהעיקרון לעצמו ש-א'5 יותר עוזר זה לא
 15 מספיק. אנחנו מנסים לראות את הנסיבות של המקרה, פה הנסיבות עם כל ההיסטוריה העגומה
 16 לא זהות.

17
 18 עו"ד איתן : אני מפנה לבחינה המשפטית שכבודו עשה מה הנסיבות של העותרים שם ולמה היתר
 19 השהייה אז לא נתן מענה ולמה א'5 כן נותן. כאן, בלי להשוות, מבחינה עקרונית של הבחינה הדבר
 20 לא מתקיים.

21
 22 כבוד השופט ע' פוגלמן : ב-3840/13?
 23
 24 עו"ד איתן : כן.

25
 26 כבוד השופט ע' פוגלמן : שם עשינו צו מוחלט.

27
 28 עו"ד איתן : סעיף 11 בפסק הדין. מצטט.

29
 30 כבוד השופט ע' פוגלמן : נראה לך שהקשיים פה פחותים מהקשיים שם?

31
 32 עו"ד איתן : שם, כפי שכבודכם כתב, בסעיף 10 יש התייחסות לנסיבות הקונקרטיות או קביעה
 33 למה היתר השהייה לא נותן מענה. פה כתוב שאם המערער תיפול יום אחד למשכב כל המשפחה
 34 תיפול, אנחנו לא נמצאים שם.

35
 36 כבוד השופט ע' פוגלמן : שם דיברנו על אפקט מצטבר וגם פה לכאורה יש. גם בלי האמירה הזאת
 37 המצב קשה לכאורה.

1
2 עו"ד איתן: אין חולק שהמצב לא טוב ולכן קיבלו היתרי שהייה, הטענה שלא הוכח שהיתרי
3 שהייה לא נותנים מענה לדבר הזה והטענות שהמערערות יכולות לקבל קצבאות אנחנו חושבים
4 שזה לא עונה לשאלה של פסיקת בית המשפט.
5

6 עו"ד שחטר: לגבי הטענה של חברי לכאורה שביטוח לאומי יכול לאפשר, אין חולק שהזכאית היא
7 הילדה האזרחית אבל מהניסיון שלנו שאימהות יחידניות מבקשות לתלות קצבאות במקרים של
8 נתק מוחלט מההורה, אפילו במקרים שיש צו הגנה כלפי הילד מטעם הורה אלים המל"ל לא
9 מאפשר לאם –

10
11 כבוד השופט ע' פוגלמן: אם יהיה צורך נמשיך לבקש בירורים.
12

13 עו"ד שחטר: עת"מ 28528-06/21 הליך דומה, אם יחידנית קורבן אלימות מהשטחים שבנה לא
14 מקבל את הזכויות וגם שם ביקשנו מעמד ארעי, האימא עשתה מאמצים מול ביטול לאומי שלא
15 צלחו. חברי טען שלכאורה יכולנו לפנות בבקשה חדשה אחרי יולי 2021, שהחוק לא הוארך, דבר
16 ראשון המשיב לא מאפשר זאת, המשיב קבע שבקשות הומניטריות של תושבי שטחים ייבחנו
17 בוועדה לתושבי שטחים ואם יהיה צורך נגיש לכבודכם מכתב הבהרה לעניין שממשיכים להפעיל
18 , הדלת לוועדה לא פתוחה בפני המערערות. המערער פנתה למשיב בשנת 2014, במשך 5 שנים
19 הבקשה לא נבחנה, רק באי מענה היה וכרעה בשנת 2019 בלי בחינה של נסיבות קונקרטיות, אנחנו
20 ב-2021 להתחיל את כל הסיפור שוב, הילדה הייתה בת שנתיים היום היא בת 10, ההצעה של חברי
21 שהיא תתחיל שוב את כל הדרך היא לא סבירה בעליל. הבקשה לא נבחנה, לא ניתן משקל, השר
22 חתם 3.5 אחרי שניתנה המלצה על המלצה, בלי שנבחנו נסיבות קונקרטיות, אנחנו בלי חוק,
23 הנסיבות מחריפות, התלויים בה הולכים וגדלים, הבת הבגירה נכה. אי אפשר לשלח אותה שוב
24 ולגלגל את האבן הזאת.
25

26 עו"ד איתן: בעניין המזונות רק הערה קטנה, זה מתחבר לטענה בעניין העדר ביסוס של תשתית
27 עובדתית, יש אמירה שהמערערת 2 לא יכולה לקבל מזונות מהמל"ל מתוך הדבר הזה נשמעת
28 אמירה שהאב לא משלם מזונות וצריך לפנות לביטוח לאומי, זה לא נאמר בצורה מפורשת וזה לא
29 עולה בקנה אחד עם מה שמצוין בסיכומים שם הם אומרות שהמערער נמצא בקשר רציף ואוהב
30 עם הילדה. לא נאמר באופן מפורש שהוא לא משלם מזונות.
31

32 כבוד השופט י' עמית: מה לגבי החמש שנים?
33

34 עו"ד איתן: אין חולק שחל עיכוב. לעניין הזה באמת אנחנו לא במצב שאומרים לאם שהיא צריכה
35 לעזוב את המדינה, היתר שהייה נותן לה להמשיך לשהות.
36

1 כבוד השופט ע' פוגלמן: מר איתן אנחנו מציעים שתשקלו מחדש, זה נראה משונה שניתן פסק
2 דין על מסלול הוראת השעה שהוא לא קיים. תבחרו באיזה מסלול תרצו לבחון ותתנו לנו תשובה
3 תוך פרק זמן שאדוני יגיד. אני לא חושב שזה המקרה לקחת סיכונים, אנחנו רואים הרבה מקרים
4 מהסוג הזה לצערי, זה מקרה שצריך לשקול מחדש.

5
6 עו"ד איתן: בהחלטת כבודכם יירשם שאילצתם את המשיב לשוב לבחון, 45 ימים נוכל להגיש?

7
8 כבוד השופט ע' פוגלמן: זה כולל הבנה סמויה שהתשובה תהיה חיובית.

9
10 עו"ד איתן: אנחנו לא מתחייבים. ההערות נשמעו.

11
12 עו"ד שחטר: אם נוכל לקבל 14 יום להגיב למשיב.

13
14 התקבלה החלטה.